

VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Onafhankelijk toezichthouder voor
de Vlaamse audiovisuele media

ALGEMENE KAMER

ZAAK VAN VRM

t. NV VLAAMSE RADIO- EN
TELEVISIEOMROEPORGANISATIE

(dossier nr. 2015/186)

BESLISSING
nr. 2015/032

27 april 2015

**In de zaak van VRM tegen NV Vlaamse Radio- en
Televisieomroeporganisatie,**

De Vlaamse Regulator voor de Media (algemene kamer), samengesteld uit:

Dhr P. SOURBRON, *voorzitter*,
Dhr C. ADAMS, *ondervoorzitter*,
Dhr R. LANNOO,
Mevr P. VALCKE,
Mevr K. VAN DER PERRE, *leden*

en Dhr D. PEEREMAN, *griffier*,

Na beraadslaging op 27 april 2015,

Neemt op dezelfde datum de volgende beslissing:

//

PROCEDURE

1. Ingevolge de algemene opdracht, vastgesteld bij kaderbeslissing van 14 juli 2014 tot het uitvoeren op bepaalde tijdstippen en op basis van steekproeven van gerichte controles inzake de naleving van de regels en voorschriften aangaande commerciële communicatie door de Vlaamse televisieomroeporganisaties, werd door de onderzoeksceel van de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: de VRM) het programma 'Dagelijkse Kost', uitgezonden op 28 februari 2015 via het omroepprogramma Eén, onderzocht.

2. Op 13 maart 2015 legt de onderzoeksceel van de VRM aan de algemene kamer van de VRM een rapport voor aangaande mogelijke overtredingen van de regelgeving tijdens de bovengenoemde uitzending.

3. Op 23 maart 2015 beslist de algemene kamer van de VRM om, op basis van het onderzoeksrapport, tegen NV Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (hierna: VRT), met maatschappelijke zetel Auguste Reyerslaan 52 te 1043 Brussel, een procedure op tegenspraak op te starten.

4. Deze beslissing wordt samen met het onderzoeksrapport bij aangetekende brief van 26 maart 2015 aan VRT meegedeeld.
5. VRT bezorgt de schriftelijke opmerkingen van 13 april 2015 aan de VRM.
6. Op de zitting van 27 april 2015 wordt VRT vertegenwoordigd door Louise Saverys.

////////////////////////////////////

DE FEITEN

7.1. De onderzoeksceel komt tot de volgende vaststellingen.

Via het omroepprogramma Eén wordt op 28 februari 2015 een aflevering (nr. 1000) uitgezonden uit de programmareeks 'Dagelijkse Kost', waarin televisiekok Jeroen Meus onder meer een gerecht bereidt dat door de kijker tot Vlaamse klassieker werd verkozen (stoofvlees met friet).

Het programma in kwestie duurt ongeveer 30 min30sec en wordt aangeleverd door het productiehuis 'Hotel Hungaria'.

Er wordt niet aangegeven dat het programma productplaatsing bevat door het projecteren (rechts bovenaan van het beeldscherm) van een PP-logo bij de aanvang en aan het einde van het programma.

In het programma zijn doorlopend op duidelijk herkenbare wijze producten en toestellen te zien, waarmee in vrijwel elke aflevering van de programmareeks gewerkt wordt, zoals bijvoorbeeld het keukenmateriaal van 'KitchenAid' (mengbeker, waterkoker, staafmixer...). Hetzelfde geldt voor de producten van 'Delhaize', waarvan in deze aflevering wordt gewerkt met kruiden en olie.

Vanaf ongeveer 5min30 sec na het begin van het programma gaat de aandacht uit naar het bier dat de kok voor de bereiding van het gerecht heeft gekozen. Het bier wordt gedurende anderhalve minuut door Jeroen Meus zowel auditief als door ondersteunende gebaren aangeprezen.

De bierflesjes worden meermaals in beeld gebracht terwijl de kok verder kookt. Aan het einde van het programma, komen twee flesjes centraal in beeld bij de eindbeelden van de gerechten die Jeroen Meus heeft klaargemaakt.

7.2. De onderzoeksceel komt tot de vaststelling dat het programma 'Dagelijkse Kost', uitgezonden op 28 februari 2015, productplaatsing bevat zonder dat de kijker op de decretaal vereiste wijze wordt gewaarschuwd. Het PP-logo wordt noch aan het begin, noch aan het einde van het programma getoond.

Volgens de onderzoeksceel pleegt VRT een inbreuk op de toepassing van artikel 100 §1, 4°, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna: het Mediadecreet) en op de toepassing van artikel 1 tot en met 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 betreffende het gebruik van een logo voor de aanduiding van productplaatsing.

De onderzoeksceel stelt bovendien vast dat de televisiekok het bier, dat hij bij de bereiding van zijn gerecht gebruikt, prijst op een wijze die het best kan worden vergeleken met de uitzending van een publi-reportage.

De onderzoeksceel is van oordeel dat de VRT door deze specifieke aanprijzingen de limieten van de mate waarin kijkers kunnen worden aangezet om een specifiek product te gebruiken heeft overschreden en hierdoor een inbreuk pleegt op de toepassing van artikel 100, §1, 2°, van het Mediadecreet.

////////////////////////////////////

TOEPASSELIJKE REGELS

8.1. Artikel 100, § 1, van het Mediadecreet luidt als volgt :

"De programma's die productplaatsing bevatten, voldoen aan al de volgende voorwaarden :

1° de inhoud, en ingeval van lineaire uitzendingen, de programmering ervan, worden nooit dusdanig beïnvloed dat de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van de omroeporganisatie worden aangetast;

2° ze sporen niet rechtstreeks aan tot aankoop of huur van goederen of diensten, in het bijzonder door die producten of diensten specifiek aan te prijzen;

3° het product of de dienst in kwestie krijgt geen overmatige aandacht;

4° als het programma in kwestie is geproduceerd of besteld door de omroeporganisatie zelf of door een aan hem verbonden onderneming, worden de kijkers duidelijk gewezen op de aanwezigheid van productplaatsing. Het programma in kwestie wordt in het begin en op het einde ervan, en als het na een reclamepauze wordt hervat, op passende wijze als zodanig aangeduid om verwarring bij de kijkers te voorkomen. De Vlaamse Regering kan daarover nadere regels bepalen.”

8.2. De artikelen 1 tot en met 3 van het besluit van 10 september 2010 luiden :

“Artikel 1. Omroeporganisaties wijzen de kijkers op de aanwezigheid van productplaatsing in de programma’s zoals vermeld in artikel 100, § 1, 4°, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, door het tonen van het logo dat in de bijlage bij dit besluit is opgenomen.

Art. 2. De manier waarop het logo, vermeld in artikel 1, in beeld wordt gebracht, voldoet aan de volgende criteria:

1° het wordt op een duidelijke en contrasterende wijze gedurende ten minste vijf seconden ononderbroken in beeld gebracht in het begin van het programma, op het einde van het programma en na elke hervatting van het programma na een reclamepauze;

2° het wordt rechts bovenaan of rechts onderaan in beeld gebracht en voldoet aan de volgende minimumnormen :

a) grootte : 1) SD : breedte 35 px en hoogte 35 px;

2) HD : - resolutie 720 lijnen : breedte 42 px en hoogte 42 px;

- resolutie 1080 lijnen : breedte 63 px en hoogte 63 px;

b) kleur : 255 (R) 255 (G) 255 (B) / 0 (R) 0 (G) 0 (B);

c) transparantie : 45 %.

Art. 3. Het logo, vermeld in artikel 1, wordt op een neutrale manier in beeld gebracht. De aanduiding van de aanwezigheid van productplaatsing in een programma mag de producten of de diensten waarop de productplaatsing betrekking heeft, niet vermelden of vertonen.”

Bijlage. Het logo voor productplaatsing, vermeld in artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het gebruik van een logo voor de aanduiding van productplaatsing.

////////////////////////////////////

A. Argumenten van de aangeklaagde omroeporganisatie.

9.1. VRT erkent dat het PP-logo aan het begin en het einde van het programma moest worden opgenomen, zoals dit normalerwijze steeds op de voorgeschreven wijze gebeurt bij 'Dagelijkse Kost'. Als reden wordt aangegeven dat met betrekking tot de 1000ste aflevering een menselijke fout is gebeurd waardoor men in de eindregie het verplichte logo niet heeft geplaatst.

9.2. VRT betwist dat de limieten van de mate waarin kijkers worden aangezet om een specifiek product te gebruiken werden overschreden. De vergelijking die in het onderzoeksrapport wordt gemaakt met een publi-reportage is volgens de omroeporganisatie in het geheel niet aan de orde.

VRT voert aan dat het bij de keuze van de ingrediënten van de stoofvleesbereiding de intentie van Jeroen Meus was om lokale kwalitatieve producten te gebruiken. *In casu* wordt het gebruik van bruin bier voorgesteld waarbij Jeroen Meus een anekdote vertelt over de knipogende pater op het etiket. Dit 'wist-je-datje' werd redactioneel behouden omwille van de verhalende en anekdotische waarde.

Het ondersteunend gebaar met duim en vingers is volgens VRT louter een imitatie van de tekening op het etiket, zonder enige uitspraak of oordeel over het flesje of de inhoud ervan. Het Sint-Bernardusbier wordt verder op geen enkele wijze specifiek aangeprezen.

Volgens VRT moet het de programmamakers toegelaten zijn om een dergelijke invulling aan een culinair programma te geven, hetgeen noodzakelijk is voor het onderscheidend karakter tegenover andere culinaire programma's. Er anders over oordelen zou indruisen tegen de redactionele autonomie van de programmamakers.

VRT vestigt er de aandacht op dat naar het in beeld brengen van het bier toe, de naam van het bier op constante wijze wordt 'geblurred' en uitsluitend op een vage manier wordt in beeld gebracht. Door de gebruikte cameralenzen zijn de etiketten volgens VRT niet leesbaar.

VRT komt tot de conclusie dat er geen sprake kan zijn van rechtstreeks aansporen tot aankoop van de goederen door deze specifiek aan te prijzen. De enige verwijzing naar het merk van het product gebeurde in het kader van een redactionele oefening en voor het overige wordt er niet gesproken over het specifieke product en werd dit product op een zo neutraal mogelijke wijze in beeld gebracht.

////////////////////////////////////

B. Beoordeling.

10.1. Door bij het begin en aan het einde van het programma 'Dagelijkse Kost' geen PP-logo te tonen waardoor de kijker wordt gewezen op de aanwezigheid van productplaatsing, heeft VRT de bepalingen van artikel 100, § 1, 4°, van het Mediadecreet en artikel 1 tot en met 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 betreffende het gebruik van een logo voor de aanduiding van productplaatsing overtreden.

10.2. De omroeporganisaties mogen programma's die productplaatsing bevatten uitzenden. Het Mediadecreet verbiedt evenwel uitdrukkelijk dat programma's die productplaatsing bevatten, rechtstreeks tot aankoop aansporen, in het bijzonder door producten of diensten specifiek aan te prijzen. Door het opleggen van deze decretale bepaling wordt op geen enkele manier afbreuk gedaan aan de redactionele onafhankelijkheid van programmamakers.

In de betrokken aflevering van het programma 'Dagelijkse Kost' is een prominente rol weggelegd voor het bier dat Jeroen Meus gebruikt bij de bereiding van het gerecht, met name het abdijbier van Sint-Bernardus, Abt 12.

Televisiekok Jeroen Meus geeft hierbij de volgende commentaar:

“Jeroen Meus: ‘Hier hebben we hem. Gisteren gaan halen. Sint-Bernardus Abt 12. Top voor uw stoofvlees.’ (...hij maakt een ondersteunend gebaar met de vingers) ... ‘Dit is toch een speciale. Dit is het originele etiket met een pater die zegt: Hela. Dat gaat u goed smaken. En ieder duizendste flesje krijgt een pater die zegt: Hela, ge hebt het duizendste’ (...hij maakt een ondersteunend gebaar met duim en vingers) ... Zie je, hij doet een knipoogje. Dus ik heb voor mijn duizendste aflevering een pater die knipoogt.’ (...hij toont de flesjes in close-up) ... En die gaan eens zo goed smaken ... Nu, de pintjes zijn koud. Als we die nu koud hierop gieten, dan gaat uw vlees inkrimpen terwijl het soepel moet blijven. Dus een beetje hetzelfde als bij ons. Als wij koud hebben, dan doen we toch ook een sjaal aan en zeggen we: brrr... ik doe mijn jas niet uit en je wil juist dat zich dit ontspant ... We gaan het bier ook eventjes opkoken. Dat zijn de mannen die lang West-Vleteren hebben mogen brouwen ... Dit is warm, het bier is warm, dus dat mag erop en drie flesjes is inderdaad genoeg voor anderhalve kilo vlees. Dat gaat echt top zijn ... (hij drinkt van het flesje) ‘Ooh, dat moet je er wel bij drinken eigenlijk.’ (...hij maakt een ondersteunend gebaar met de vingers).

De flesjes bier worden tijdens de uitzending bij herhaling in beeld gebracht. Anders dan de omroeporganisatie in haar memorie aanvoert, blijkt uit de uitgezonden beelden dat de etiketten op de flesjes duidelijk leesbaar zijn.

Uit de manier waarop het bier, Sint-Bernardus Abt 12, in het betreffende programma wordt opgevoerd, met name de auditieve aanprijzingen, de ondersteunende gebaren van Jeroen Meus en de close-ups, blijkt dat in het betrokken programma het product en het merk in kwestie specifiek worden aangeprezen. Hieruit volgt dat VRT de bepalingen van artikel 100, § 1, 2°, van het Mediadecreet heeft geschonden.

10.3. Uit het voorgaande blijkt dat VRT de bepalingen van artikel 100 § 1, 2° en 4°, van het Mediadecreet en artikel 1 tot en met 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 betreffende het gebruik van een logo voor de aanduiding van productplaatsing heeft geschonden.

Bij het bepalen van de sanctie kan de VRM er niet aan voorbijgaan dat VRT bij beslissing 2014/051 van 24 november 2014 voor een gelijkaardige inbreuk gesanctioneerd werd, dat het programma in prime time werd uitgezonden en een groot aantal kijkers bereikt heeft. Een administratieve geldboete van 10.000 euro is in dit geval dan ook een gepaste sanctie.

OM DEZE REDENEN, BESLIST DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

In hoofde van NV Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie een inbreuk vast te stellen op artikel 100, § 1, 2° en 4°, van het Mediadecreet en artikel 1 tot en met 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 betreffende het gebruik van een logo voor de aanduiding van productplaatsing;

Overeenkomstig artikel 228, 4°, van het Mediadecreet NV Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie een administratieve geldboete van 10.000 euro op te leggen.

Aldus uitgesproken te Brussel op 27 april 2015.

D. PEEREMAN
griffier

P. SOURBRON
voorzitter

Tegen deze beslissing kan beroep tot nietigverklaring worden aangetekend bij de Raad van State. Dat beroep moet worden ingesteld bij aangetekende brief binnen zestig dagen na de kennisgeving, overeenkomstig de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.